

Es tracta del deute privat!

Se trata de la deuda privada!

It's about private debt

Dani Gómez-Olivé i Casas

Los principales responsables económicos y políticos europeos y españoles nos repiten incansablemente, como si de un *mantra* se tratase, que la actual crisis financiera proviene de una mala gestión pública. Así, según se afirma desde los centros del poder económicos y políticos europeos la crisis tiene su origen en el hecho de que las administraciones públicas se han endeudado por encima de aquello imaginable. Como consecuencia lógica, para salir de la crisis todas las políticas que se han de llevar a cabo deben de estar en la línea de cortar la sangría del gasto público. En este artículo nos preguntamos qué hay de cierto en estas afirmaciones y si realmente el problema del sobre endeudamiento en el caso español proviene de una mala gestión pública.

Els principals responsables econòmics i polítics europeus i espanyols ens repeteixen incansablement, com si d'un *mantra* es tractés, que l'actual crisi financera prové d'una mala gestió pública. Així, segons s'afirma des dels centres de poder econòmics i polítics europeus la crisi té el seu origen en el fet que les administracions públiques s'han endeutat por damunt d'allò imaginable. Com a conseqüència lògica, per sortir de la crisi totes les polítiques que s'han de dur a terme han d'anar en la línia de tallar la sagnia de la despesa pública. En aquest article ens preguntem què hi ha de cert en aquestes afirmacions i si realment el problema del sobre endeutament en el cas espanyol prové d'una mala gestió pública.

The main economic European and Spanish policy makers tirelessly repeat to us like if it was a *mantra*, that the current financial crisis stems from poor governance. Thus, as stated from the European political and economic centers of power, crisis originates from the fact that public administrations have borrowed above what imaginable. As a logical consequence, to overcome the crisis all policies to be carried out must be in line to cut the bleeding public spending. In this article we ask what truth is found in these claims and whether or not the problem of over-indebtedness in the Spanish case stems from poor governance.

Descriptors / Descriptores / Key Words

Deute total, deute extern, deute públic, deute privat, auditoria / Deuda total, deuda externa, deuda pública, deuda privada, auditoría / Total debt, external debt, national debt, privat debt, audit.

Es tracta del deute privat!

Dani Gómez-Olivé i Casas

*Investigador de l'Observatori del Deute en la Globalització
dani.goic@odg.cat*

Avui ningú no pot negar que a Europa en general, i a l'Estat espanyol en particular, vivim de ple en una crisi del deute. Tanmateix, poc se'ns ha dit de qui té una major responsabilitat d'aquest sobre endeutament ni tampoc de com s'ha generat. Així, si analitzem en detall les dades del deute total espanyol - que és la suma del que deuen les administracions públiques, les empreses financeres i no financeres i les famílies espanyoles, tant a l'exterior com a l'interior del país - veurem que en realitat el sector privat està molt més endeutat que el públic. En efecte, el deute de totes les administracions públiques només representa vora el 16% del total del deute espanyol, mentre que la suma del deute de les empreses financeres - bancs i fons d'inversió - i les no financeres - la majoria promotores i constructores- se situa vora el 63%¹. És a dir, que el deute privat empresarial (financer i no financer), que va créixer exponencialment durant els anys de la creació de la bombolla immobiliària, representa quasi quatre vegades el deute públic. I això, tot i tenir en compte que el deute públic s'ha duplicat en els darrers cinc anys, en bona part, per salvar la banca i garantir els seus impagaments. D'altra banda, si ens fixem en l'endeutament amb l'exterior - el que anomenem deute extern - veurem com, de nou, qui més s'ha endeutat amb creditors internacionals és el sector financer privat, en una proporció dues vegades superior al sector públic. I ho va fer, precisament per poder continuar inflant la bombolla immobiliària. Aquest fet no és menor, ja que sense el finançament internacional no hagués estat possible arribar als nivells d'especulació immobiliària als que vàrem arribar. Per això, es pot dir que també hi ha una bona part de responsabilitat per part d'aquells creditors internacionals que no varen tenir cap inconvenient en finançar aquesta bombolla. Per tant, no és just que ara es culpabilitzi al sector públic espanyol de la crisi, ja que ni és el causant de la mateixa ni, a pesar de que s'està endeutant per salvant al sector financer, tampoc és cert que sigui el que està més endeutat. De fet, les dades demostren tot el contrari: precisament és el sector privat espanyol - principalment el lligat al sector immobiliari - el que està més endeutat i aquest, juntament amb el sector financer internacional, són els qui han causat l'actual crisi financera a casa nostra.

¹El 20% restant prové del deute familiar, en gran mesura per deute hipotecari. Per ampliar informació de l'origen de les dades d'aquest article es recomana llegir el segon capítol del llibre *Vivir en deudocràcia*. Colecció Asaco, número 6. Editorial Icària. Barcelona 2011.

Quina està sent la resposta de la societat civil?

Davant aquesta situació d'injustícia en què aquells que han provocat la crisi estan evitant els costos que els suposaria fer front al pagament dels seus deutes i estan aconseguint que sigui l'Estat qui ho faci en nom seu - amb els costos socials que això suposa - calia una resposta de rebuig per part de la societat. I aquesta s'està donant a través de la Plataforma Auditoria Ciutadana del Deute. No Devem! No Paguem!² que des de fa un any està treballant per dur a terme auditoria del deute, a l'igual que s'ha fet en altres països³. Una auditoria que té com a principal objectiu saber quina de la part del deute públic exigít és legítim i quina no. Una auditoria que ens mostri en quina proporció l'augment del deute públic en els darrers anys ha servit per salvar al sistema financer espanyol i ajudar als seus executius a evadir les seves responsabilitats. Una auditoria que també ens permeti exigir responsabilitats polítiques i judicials a aquelles persones que s'han enriquit il·legalment amb diner públic. Una auditoria del deute que ajudi a conscienciar i polititzar la ciutadania, amb l'objectiu que fem nostre el futur i no tornem en deixar en mans de banquers i polítics professionals corruptes el nostre destí i el de les generacions que estan per viure en el nostre país.

Referencias bibliográficas

Webs consultades:

www.auditoria15m.org

www.quiendebeaquien.org

<http://www.auditoriadeuda.org.ec/>

²Per conèixer més es pot anar a: www.auditoria15m.org i també a: www.quiendebeaquien.org

³Un cas emblemàtic és el de l'Equador, del que es pot tenir informació a: <http://www.auditoriadeuda.org.ec/>